

Referat

Møte om: Kontaktforum mellom nasjonale minoriteter og sentrale myndigheter

Saksnr.:

Til stede: Se deltakerliste bakerst

Dato: 15.-16. oktober 2016

Møteleder: Kristin Ryan

Referent: Hanne Lauveng

Kopi:

DAG 1:

Bjørn Olav Megard, ekspedisjonssjef i Same- og minoritetspolitisk avdeling, ønsket velkommen.

Statssekretær Anne Karin Olli holdt hilsningstale.

Steinar Nielsen, programredaktør i NRK, om NRK og ansvaret for nasjonale minoriteter

Ifølge NRKs vedtekter har NRK et samfunnsoppdrag for hele befolkningen. De leverer sin årsrapport til Medietilsynet, som gir tilbakemeldinger på hvordan de mener NRK har løst samfunnsoppdraget. Gjennom vedtektene er NRK spesielt pålagt et ansvar for nasjonale minoriteter i sitt innholdstilbud. Medietilsynet sier at NRKs tilbud for og om nasjonale minoriteter er på et lavt nivå. NRK arbeider aktivt med denne utfordringen, og ønsker kontakt med organisasjonene for å få innspill om hvordan man best kan tilby innhold for eller om nasjonale minoriteter.

- NRK har en finsksending en gang i uka, og får tilbakemeldinger på at dette er for lite. NRK vurderer å utvikle tilbudet på nett fremfor i ordinære radiosendinger, ettersom oppdraget er å levere tilbud til målgruppen over hele landet.
- Den største utfordringen er å nå fram til publikum i en endret medievirkelighet med mange valgmuligheter. Lineær tv-seing viser en svak nedgang, i tillegg øker folks bruk av strømmetjenester og innhold "on demand". Det betyr at vi er i økende grad avhengig av at publikum selv velger det innholdet de vil bruke. Da er det viktig å anrette publiseringen i en form og på plattformer hvor innholdet når fram til flest

mulig. Mobilt medieinnhold stiger voldsomt, de fleste bruker nett og mobil som kilde til nyhetsstoff, også annet TV-innhold er tilgjengelig på nett.

- NRK har vedtatt en mangfoldsplan som sier at en av tre nyansettelser skal ha flerkulturell kompetanse. NRK skal synliggjøre hele nasjonens mangfold og gi kunnskap om mangfoldet i den norske befolkningen.
- Eksempler på programmer med innhold om nasjonale minoriteter:
 - Samson på reise – om en norsk rom-gutt.
 - Serien Dialektriket – en programserie som blant annet tok for seg kvensk og samisk i Manndalen.
 - "Hvem tror du at du er?" – viste jødisk bakgrunn og historie gjennom et møte med Mona Levin.
 - Radio mp3 som er et tilbud rettet mot unge, urbane lyttere har over 200 000 lyttere per dag.
 - Dokumentarfilmen "Det hemmelige språket" – om kvensk språk sendes i 2016.

NRK inviterer organisasjonene til dialog der de kan komme med innspill til hva de synes og hva de savner i NRKs medietilbud.

Spørsmål/kommentarer:

- Når man snakker om "folk" mener man nordmenn. Det må undersøkes hva minoritetene ønsker av innhold. Det må skilles mellom informasjon på minoritetsspråk og informasjon til nordmenn.
- Det har vært en del bra programmer om kvener som gir bra kunnskaper. Det bør også komme noe på minoritetsspråkene hvor målgruppen er de som snakker språket, eller ønsker å lære språket – særlig for barn og unge. Europarådets anbefaling til Norge er å treffe tiltak for å øke kvensk innhold. Finsksendinga har vært på samme nivå i 40 år, på tide å utvide. Til sammenligning har SVT 2136 timer per år på meänkieli, mens NRK har 10 timer årlig på kvensk. Kan det være aktuelt å samarbeide med SVT, på samme måte som det blir gjort på samisk nyhetssending – Ođđasat?
- Det er liten kunnskap om nasjonale minoriteter og deres rettigheter blant politikere.
- Det er lite om rom og romkultur på NRK.

Svar fra Nielsen:

- Vi arbeider aktivt med dette, og ønsker å forbedre innholdstilbudet på dette området.
- Vi inviterer dere til NRK, vil gjerne høre hva dere har å si.
- Språk: Det er behov for kvensk språktilbud, særlig til barn. Men er linjær radio det beste? Finsksendinga er i bare tilgjengelig i nord. For flertallet av lytterne, som ikke behersker språket, blir det stopp i sendeskjemaet der mange vil skru av. Kanskje er det bedre å tilby dette innholdet slik at alle kan velge det når de ønsker det selv og uavhengig av hvor de bor?
- NRK lager en stor del av innholdet sitt selv, men er avhengig av å kjøpe innhold fra andre programprodusenter også. Ofte kjøper vi inn dokumentarer og innhold fra eksterne produsenter som lager innhold om og for nasjonale minoriteter.

Nasjonale minoriteters erfaring med media:

Ervin Kohn, forstander for Det Mosaiske Trossamfund

Hvordan kan en som er liten slå de som er store? Å klare å skaffe redaksjonelle omtaler er billigere og har større gjennomslagskraft enn annonser etc. Tenk på hvem som er målgruppen – dine egne er mest interesserte. Kohn ga ellers tips til hvordan man lager en god pressemelding, hvordan nå fram i media og hvordan takle mediestorm når det er negative nyheter.

Johanne Bergkvist fra Romanifolkets riksforbund:

Johanne Bergkvist viste aktuelle presseoppslag hvor aktuelle romani-saker har fått informative og kunnskapsbaserte oppslag – og oppmerksomhet på lederplass. Hun minnet også på muligheten til å skrive kronikker selv. Personlige og kraftfulle innlegg er lettere å få på trykk. Å opptre i media krever at man orker å stille – dersom du har stilt opp en gang er sjansen stor for å bli spurt igjen. Husk å be om sitatsjekk. Det er lov til å si nei. Hun minnet også på faren for eksotifisering.

Tilbakemeldinger:

- Dersom det er flere positive innslag i media gir det et annet inntrykk i befolkningen. Det er ofte innslag i lokalaviser som "se opp for omreisende håndverkere". Både politi og politikere viser dårlige holdninger. Det kan se ut til at det nye 30-tallet siger inn – politikere bør ta ansvar og være i forkant av denne utviklingen.
- Når man stiller opp i intervjuer er man overlatt i medias makt. Saken blir sjelden omtalt slik man vil – ofte opplever man en brodd i omtalen.

Presentasjon av to stortingsmeldinger fra Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)

- Ann-Sophi Glad, seniorrådgiver i Barnevernsavdelingen, presenterte Fosterhjemsmeldingen. Meldingen legges fram i mars 2016.
- Ylva Karine Lohne, seniorrådgiver i Statsrådsseksjonen, presenterte Familiemeldingen. Meldingen legges fram rundt påske 2016.

Tilbakemeldinger:

- Glad for presentasjonen – det er viktig med møter med gruppa.
- Det er gjort rekrutteringer av fosterhjem i minoritetsmiljøer, men ingen i romanimiljøet. Utfordringen er at vår kultur blir ansett som ustabil.
- Barnevernet i dag er i stor grad privatisert. Kommuner tillater privatisert barnevern.

Spørsmålene er besvart skriftlig av BLD i etterkant av Kontaktforum, og sendt til deltakerne.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) om sitt ansvar for nasjonale minoriteter

Bjørn Lescher-Nuland, Seksjonssjef i Seksjon for likestilling og inkludering:

Lescher-Nuland informerte om hva Bufdir er, og hvordan de ønsker å være i dialog med minoritetsorganisasjoner. Bufdir er et fagdirektorat for likestilling og ikke-diskriminering med ansvar for alle diskrimineringsgrunnlagene. I 2014 fikk Bufdir i oppdrag å styrke sin kompetanse om diskrimineringsgrunnlaget etnisk opprinnelse og livssyn.

I arbeidet med å styrke kompetansen om likestilling og ikke-diskriminering knyttet til diskrimineringsgrunnlagene, har det vært viktig for direktoratet å bli kjent og å ha en god dialog med interesseorganisasjoner på feltet. Innenfor etnisitetsfeltet har direktoratet årlige dialogmøter med organisasjoner for nasjonale minoriteter og samer. Formålet med disse møtene er å:

- utveksle informasjon om aktivitet på feltet
- få innspill til direktoratets arbeid på feltet
- avklare forventninger organisasjonene har til samhandling med Bufdir på dette feltet

På et senere tidspunkt kan det bli aktuelt å bruke organisasjonene i referansegrupper til forsknings- og utviklingsprosjekter, i arbeidsgrupper til konkrete prosjekter, som høringsinstanser og i eventuelt annet arbeid.

Kontaktforums første dag ble avsluttet med et musikalsk innslag fra Tunélls klezmerband. Deltakerne samlet seg til felles middag senere på kvelden.

DAG 2:

Hvordan skape ungt engasjement i organisasjonene?

Cecilie Prebensen, organisasjonsrådgiver i LNU – Norges barne- og ungdomsorganisasjoner:

Cecilie holdt et innlegg om hvordan man kan få unge mennesker til å engasjere seg i organisasjonsarbeid, hvorfor det er viktig med ungt engasjement og hva som er hindringer for å få ungdom til å engasjere seg. Det er viktig med kommunikasjon og å spørre hva som skal til for at ungdom vil engasjere seg. Manglende muligheter for innflytelse og eierskap er hindringer.

Tilbakemeldinger:

- Det er ingen minoritetsorganisasjoner for ungdom, det burde få klokkene til å ringe. Norsk struktur har brutt ned identiteten til de unge og driver dem inn i norsk struktur. Det trengs andre kanaler enn det norske systemet – løsningen er ikke å bli med i norske ungdomsorganisasjoner.
- Norske Kveners Forbund har en aktiv ungdomsorganisasjon – Kveeninouret. De har blant annet laget en video som ligger på Youtube: Du kan være en kven. Vil anbefale Kveeninouret å melde seg inn i LNU.
- Ungdom er engasjert i Romanifolkets riksforbund, dette har en egenverdi for organisasjonen. Dette gir erfaring og kunnskap som er bra å ha med seg.
- Vi kan utvikle oss, gi objektiv informasjon til ungdom. Selv om man utvikler seg når det gjelder skole, utdanning og fast arbeid vil kulturarven være der likevel. Storsamfunnet bør gi kulturerfaring plusspoeng.
- Ungdomsorganisasjoner er en del av samfunnet. Det bør ha interesse for ungdom å delta og få mulighet for innflytelse.

Deltakerne på forumet hadde gruppearbeid om organisasjonsarbeid og hvordan engasjere ungdom. Tilbakemeldinger fra gruppene:

- Skogfinske interesser i Norge er en paraplyorganisasjon med foreninger og lag under seg. Det er ingen ungdomsforeninger i det skogfinske miljøet. Vil ta med seg utfordringen, og ta opp med foreningene hva som skal til for å engasjere de unge. Lover at dersom det blir laget en ungdomsorganisasjon vil de få plass i styret i Skogfinske interesser.
- Det Mosaiske Trossamfund og Norske Kveners Forbund (NKF): For å få med ungdommen er det viktig å ha tilbud som kan konkurrere med tilbudene i samfunnet for øvrig, som idretten for eksempel. Vi må ha tiltak for å rekruttere, ungdom rekrutterer ofte andre ungdommer. Det må være utviklingsmuligheter. Det er viktig for identiteten å ha "kjendiser" med samme identitet å se opp til. Det er også viktig å ha et foreldreengasjement. NKF har loser som besøker skoler og forteller om sin identitet, det er viktig for rekrutteringen.
- Taternes Landsforening: Tidligere politikk skaper frykt for å vise at man er tater. Det er vanskelig å få med tater i organisasjonsarbeid i det hele tatt, og foreldrefrykt smitter. Foreningene har dårlig økonomi som gjør det vanskelig å ha gode tilbud til ungdom. Vi ønsker å beskytte våre ungdommer – organisasjonen taler derfor barn og ungdom sin sak. Dersom vi har et bedre tilbud til de unge på arrangementer og tar opp tema som engasjerer, vil det kunne øke rekrutteringen.
- Kvenlandsforbundet og Norsk-finsk forbund: Kvenlandsforbundet er representert i tre land og ungdom rekrutteres på forskjellige sider av grensene. Språk og kultur er bindemidlet, men regelverket for tilskudd til nasjonale minoriteter begrenser aktiviteten til norsk side. Norsk-finsk forbund har medlemmer over hele landet, det gjør det vanskelig å ha egen ungdomsaktivitet. Det er behov for likeverdige forhold for å kunne konkurrere med norske tilbud til barn og ungdom. Språk er viktigst, det er viktig å finne arenaer hvor ungdom kan bruke språket. Det er derfor viktig med samarbeid over grensene.

Avslutning fra Cecilie Prebensen (LNU):

- Økonomi er nevnt av flere. [Frifond](#) er en enkel og byråkratisk tilskuddsordning hvor barn og unge kan søke opp til 35 000 kroner per kalenderår til lokale aktiviteter.
- [Mangfold og inkludering](#) er en støtteordning for barn og unge som ønsker å utvikle prosjekter som setter fokus på mangfold, holdninger og deltakelse. Det kan søkes inntil 75 000 kroner til prosjekter, deriblant til utvikling av organisasjonsutvikling. Søknadsfrist er 1 mars, 1 juni, og 1 oktober. Eksempler på prosjekter er konferanser, informasjonskampanjer, lage lokale møteplasser mellom grupper m.m.
- Organisasjoner for barn og unge kan låne kompetanse for å utvikle organisasjonen sin fra LNU gjennom [Lån en LNUer](#).
- Ungdomsorganisasjoner for nasjonale minoriteter kan søke på alle våre støtteordninger. Det er ikke noe krav til antall medlemmer for å søke noen av støtteordningene. Det er et krav om at organisasjoner må ha 100 medlemmer for å bli medlem av LNU i seg selv. Nasjonale minoriteters ungdomsorganisasjoner kan få dispensasjon fra krav om antall medlemmer pga. begrenset rekrutteringsgrunnlag.

- Om å beskytte ungdom fra negativ publisitet – hva med å gi utfordringen til ungdommen? Hva skal til for å løse problemet? Ungdom er flinke på nye medier, de kan være med å skape positiv informasjon til samfunnet.
- Barnekonvensjonens artikkel 8 gir alle barn rett til sin kulturidentitet. Dette er integrert i norsk lov.

Nytt regelverk for driftsstøtte til nasjonale minoriteter

Ved Bjørn Olav Megard, ekspedisjonssjef i Same- og minoritetspolitisk avdeling

Departementet har laget et nytt regelverk for driftstilskudd for nasjonale minoriteters organisasjoner, som gjelder fra 2016. Regelverket inneholder også en ny beregningsløsning for nivået på støtten. Bakgrunnen for endringen er krav i statens økonomireglement, Kulturdepartementets arbeid med forenklinger i statlige tilskuddsordninger til frivillige organisasjoner og et ønske om mest mulig objektive kriterier for beregning av nivå på driftsstøtten som er lik for alle.

Ny beregningsløsning for nivået på driftsstøtten:

- 5 poeng per betalende medlem
- 100 poeng per godkjente lokallag
- Aktivitetsstøtte ut fra en poengskala
- En liten del av den samlede potten settes av til skjønnsmessig fordeling

Et utkast til regelverk har vært på høring hos organisasjonene, og en del av tilbakemeldingene er tatt inn i det endelige regelverket. Innspillene fra organisasjonene var sprikende: Noen mener medlemstall er viktigst, andre at det ikke er viktig. Noen mener lokallag er viktige, andre ikke. Noen mener aktivitet bør telle mest. Noen vil ha andre organisasjonsformer anerkjent.

Tilbakemeldinger fra salen:

- Regelverket sier at driftsstøtten ikke kan benyttes til reiser utenfor Norden, utenom kontakt med minoritetspolitiske organer i Europarådet eller FNs kontorer i Europa. Dette hindrer kontakt med nettverk utenfor Norden. Studieturer for språk og kultur er viktig. Organisasjoner bør jobbe på tvers av landegrensene.
- Innspill om at det bør være en grunnpott lik for alle – hvorfor er ikke det tatt med?
- Løsningen gir mindre poeng for stor aktivitet.
- Medlemmer skal være oppført i medlemslister med navn og fødselsår – mange er redde for å bli registrert. Dette kan ses på som en etnisk liste. Problemstillingen er særlig følsom for romanifolket/taterne.
- Hvordan blir medlemstall fulgt opp, noen kan være medlemmer i flere lokallag – blir det fulgt opp? Folk kan også være medlemmer i flere organisasjoner.
- Det bør stilles krav til språkkunnskaper hos medlemmene.
- Potten til driftsstøtte bør økes betydelig.
- Mange er i fast arbeid og må ta permisjon fra arbeidet for å jobbe for organisasjonen.

Svar fra Bjørn Olav Megard:

- 2016 er et prøveår. Dersom erfaringene med nytt regelverk tilsier det, vil det bli gjort justeringer.
- Innspillet om poeng for språkbrukere er ikke tatt til følge. Tilskudd blir gitt til pådriverorganisasjoner, da er ikke språkkriteriet legitimt.
- Det er gjort beregninger på konsekvensene av ny beregningsløsning, for 2015 vil det ikke gi store utslag om vi har med en grunnpott eller ikke.
- Det er også tatt hensyn til at tilskuddsregelverket ikke skal gi intensiver til å dele en organisasjon i flere mindre organisasjoner. Regelverket gir fordeler til organisasjoner som dekker mer enn ett område.
- Registrering av medlemmer: organisasjonene må ha orden på medlemsregistreringen, det må finnes noe som er etterprøvbart som revisor kan bekrefte. Departementet tar stikkprøver ved kontroller, men vi tar ikke med medlemslisten. Det må være en kontroll ved bruk av statens midler. Noen har desentralisert medlemsregistrering, vi anbefaler sentralt medlemsregister.
- Aktivitet: det er gjort en avveining av aktivitet, medlemstall og lokallag – som gir en gjennomiktig måling.
- Selvidentifisering: Vi får henvendelser om at den og den ikke er "ordentlig" medlem av en minoritet. Vi forholder oss til hva den enkelte identifiserer seg selv som.
- Reisesøtte: Vi hindrer ingen å reise, men setter regler for hva statlige midler kan benyttes til.
- Størrelsen på tilskuddsposten er et politisk spørsmål. Departementet gir forslag, politikere bestemmer. Hvilke råd vi gir våre politikere er ikke offentlige.
- Dersom dekning av tapt arbeidsfortjeneste skal dekkes fra driftsstøtten må det gjøres et transparent og tydelig vedtak i organisasjonen. Departementet har ikke regulert spørsmålet.

Annen informasjon:

Departementet rapporterer til Europarådet på to konvensjoner – minoritetsspråkpakten og rammekonvensjonen om beskyttelse av nasjonale minoriteter. Organisasjonene har fått brev om at statens rapport om gjennomføringen av rammekonvensjonen er sendt til Europarådet, den finnes på [våre nettsider](#). Organisasjonene kan sende skyggerapporter om deres syn på statens gjennomføring. Vi legger oss ikke bort i innholdet i skyggerapportene, men tilbyr oversettelser til engelsk. Det rapporteres hvert femte år på rammekonvensjonen og hvert tredje år på minoritetsspråkpakten.

Oppsummering:

Statssekretær Anne Karin Olli:

- Kontaktforum er en arena for informasjon og gjensidig dialog.
- Vi klarer ikke å få med alle myndighetspersoner hit, men vi formidler deres synspunkter videre. Vi oppfordrer også myndighetene til å ta kontakt med dere i saker som også kan gjelde nasjonale minoriteter.
- Kunnskap om minoriteter i media, i samfunnet og hos myndighetene: Det er et stort behov for mer kunnskap – det skal aldri være minoritetenes ansvar alene å gjøre noe med det.

- Det har vært en tydelig invitasjon til mer dialog fra alle som har stått på podiet – både fra NRK, BLD, Bufdir og LNU.
- Vi har notert oss ønsket om "ikke noe om oss – uten oss".
- Myndighetene og organisasjonene skal snakke sammen. Det betyr ikke at man alltid får gjennomslag, men det er viktig at de som tar avgjørelsen kjenner minoritetenes synspunkter.
- Vel hjem!

I planleggingen av program og tema for årets kontaktforum ble det satt sammen en gruppe med deltakere fra organisasjonene, i tillegg til departementet. Fra organisasjonene har følgende personer deltatt: Monica Karlsen fra Taternes landsforening, Terje Bredvold fra Skogfinske interesser i Norge og Ivar Johnsen fra Norske Kveners Forbund.

Deltakerliste:

Bjørnar Seppola	Kvenlandsforbundet
Leif Bjørnar Pedersen Seppola	Kvenlandsforbundet
Väinö Nilssen	Kvenlandsforbundet
Lars Harstad	Landsorganisasjonen for romanifolket
Linda Aleksandersen	Landsorganisasjonen for romanifolket
Evy Basso	Norske Kveners Forbund
Grete Alise Nilima Monsen	Norske Kveners Forbund
Trygg Jakola	Norske Kveners Forbund
Carita Jansson	Norsk-finsk forbund
Nils Petter Pedersen	Norsk-finsk forbund
Raija M. Nakken	Norsk-finsk forbund
Natalina Jansen	Romani Kultura
Johanne Bergkvist	Romanifolkets riksforbund
Nora Chr. Pettersen	Romanifolkets riksforbund
Per Ravnkleven	Skogfinske interesser i Norge
Terje Bredvold	Skogfinske interesser i Norge
Åge Sørmoen	Skogfinske interesser i Norge
Holger Gustavsen	Taternes landsforening
Lennart Karlsen	Taternes landsforening
Mariann Grønnerud	Taternes landsforening
Monica Karlsen	Taternes landsforening
Elisabeth Malting	Det Mosaiske Trossamfund
Ervin Kohn	Det Mosaiske Trossamfund
Michael Gritzman	Det Mosaiske Trossamfund
Steinar Nielsen	NRK
Bjørn Lescher-Nuland	Bufdir
Elin Beate Grotnes	Bufdir
Karen-Sofie Pettersen	Bufdir
Cecilie Prebensen	Norges barne- og ungdomsorganisasjoner
Tone Skodvin	Oslo kommune
Balder Hasvoll	Oslo kommune
Daniel Gusfre Ims	Språkrådet
Verena Schall	Språkrådet
Hildegunn Bjørgen	Kulturrådet
Cecilia Lyche	Utdanningsdirektoratet
Maria Duus	Utdanningsdirektoratet
Per Tryggestad	Utdanningsdirektoratet
Ragnhild Bendiksbj	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Raheela Chaudry	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Siw Ellefsen	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Tove L. Tennbakk	Kulturdepartementet
Anne Brith Udahl	Kunnskapsdepartementet
Jens Rydland	Kunnskapsdepartementet

Anne Karin Olli	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Bjørn Olav Megard	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Cecilie Haare	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Hanne Lauveng	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Hanne M. Myrvold	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kristin Ryan	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kristina Strædet Gitmark	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Mali Gulbrandsen Asmyhr	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Hans Erik Børresen	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Elin Bøe Elgsaas	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Ida Johanne Warnes Kjeøy	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Rabiah Ramzan	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Tove Skotvedt	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Anneline Ulfrstad	Kommunal- og moderniseringsdepartementet